

## Γενοκτονία των Ποντίων: πράγματα που πρέπει να ξέρεις

### ✓ Θεματοφύλακες του Ελληνισμού

Μετά τη διάλυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, οι Πόντιοι συνέχισαν να ζουν στα βόρεια της Μικράς Ασίας, τον Πόντο. Αν και αποκομμένοι από τον εθνικό κορμό, το φρόνημα και η ελληνική τους συνείδηση παρέμειναν αναλλοίωτα στο πέρασμα των αιώνων, ακόμη και μετά την Άλωση της Τραπεζούντας το 1461 από τους Οθωμανούς. Αποδεικνύοντας έμπρακτα ότι αποτελούν ένα εκλεκτό τμήμα του ελληνισμού, κυριάρχησαν στην οικονομική και πνευματική ανάπτυξη της περιοχής, αν και αριθμητικά ήταν μειονότητα. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα να ακολουθήσει και μία δημογραφική "έκρηξη", εφόσον ο αριθμός τους υπολογίζεται ότι από 265.000 μετά τα μέσα του 17ου αιώνα, ξεπέρασε τις 700.000 στις αρχές του 20ου. Διέθεταν σχολεία, μεταξύ των οποίων το περίφημο Φροντιστήριο της Τραπεζούντας, εφημερίδες, περιοδικά, θέατρα και λέσχες.

### ✓ Όσα δεν έγιναν σε 5 αιώνες, έγιναν σε 5 χρόνια

Η αναρρίχηση των Νεότουρκων στην εξουσία το 1908 και η περιθωριοποίηση του Σουλτάνου δημιούργησε αρχικά υψηλές προσδοκίες στους πληθυσμούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που έπνεε τα λούσθια, οι οποίες τελικά διαψεύστηκαν με τον πλέον δραματικό και βάρβαρο τρόπο. Δείχνοντας ένα σκληρό εθνικιστικό πρόσωπο, οι Νεότουρκοι έβαλαν στο στόχαστρο τους χριστιανικούς πληθυσμούς, προωθώντας τον απόλυτο εκτουρκισμό της περιοχής. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν η ιδανική συγκυρία, δεδομένου ότι το ενδιαφέρον των μεγάλων δυνάμεων της εποχής ήταν στραμμένο αλλού και το σχέδιο εξόντωσης των ελληνικών και χριστιανικών πληθυσμών της περιοχής μπήκε σε εφαρμογή.

Η αρχή γίνεται με τα "Τάγματα Εργασίας" ("Αμελέ Ταμπουρού") στα οποία εξαναγκάστηκαν να δουλεύουν Πόντιοι που δούλευαν κάτω από εξοντωτικές και απάνθρωπες συνθήκες σε λατομεία, ορυχεία και διανοίξεις δρόμων. Την ίδια περίοδο πραγματοποιούνται ταυτόχρονα συστηματικές και οργανωμένες καταπατήσεις των δικαιωμάτων των πληθυσμών αυτών, πυρπολήσεις των χωριών τους, εξορίες. "Καραβάνια" ανθρώπων εγκαταλείπουν τις εστίες τους ή ξεκινούν αντάρτικα στα βουνά. Χιλιάδες πεθαίνουν από το κρύο, την πείνα και τις κακουχίες.

### ✓ Η αποφράδα 19η Μαΐου 1919

Στις 19 Μαΐου 1919, ο Μουσταφά Κεμάλ πατάει το πόδι του στη Σαμψούντα και ξεκινάει και τυπικά η τελευταία και πιο άγρια φάση του σχεδίου εξόντωσης. Λίγες μέρες αργότερα, δίνει αμετάκλητη εντολή για διενέργεια μαζικών επιχειρήσεων κατά του πληθυσμού. Μετά και τη Γενοκτονία των Αρμενίων το 1916, οι σφαγές, οι πυρπολήσεις χωριών και η εκτοπίσεις πληθυσμών γίνονται πλέον χωρίς έλεος. Οι

Τούρκοι προχώρησαν ακόμη και σε αναγκαστικές αποσπάσεις παιδιών από τις οικογένειές τους, τα οποία και έδιναν στα χαρέμια εύπορων Τούρκων. Μέχρι το 1923, η επιχείρηση είχε ολοκληρωθεί, βαμμένη στο αίμα εκατοντάδων χιλιάδων αθώων.

## ✓ Οι μαρτυρίες που συγκλονίζουν

Μέχρι τις μέρες μας, οι απόγονοι εκείνων που βίωσαν τη φρίκη της τουρκικής βαρβαρότητας διατηρούν άσβεστη τη φλόγα της ποντιακής κληρονομιάς τους, δίνοντας αγώνες για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων. Η ιστορική μνήμη και η κουλτούρα των Ποντίων διατηρούνται αναλλοίωτα. Σε μεγάλο βαθμό βοηθούν σε αυτή την κατεύθυνση η ύπαρξη πολλών ποντιακών συλλόγων ανά την επικράτεια.

Ερωτήσεις για  
κατανόηση



1. Πότε πραγματοποιήθηκε η Άλωση της Τραπεζούντας;
2. Πώς καταλαβαίνουμε την μεγάλη πνευματική και οικονομική ανάπτυξη της περοχής της Τραπεζούντας και της ευρύτερης περιοχής του πόντου;
3. Τι ήταν τα «τάγματα εργασίας»;
4. Γιατί καθιερώθηκε η 19<sup>η</sup> Μαΐου ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ποντίων;

## Τι σημαίνει όμως γενοκτονία;

**Γενοκτονία** που προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις γένος και κτείνω (=φονεύω). Τόσο ο ελληνικός όσο και ο διεθνής όρος δημιουργήθηκαν επίσημα (όρος διεθνούς δικαίου) μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Με αυτόν τον όρο αποδίδεται κυριολεκτικά ένα από τα αρχαιότερα μαζικά εγκλήματα που αποβλέπουν στη συστηματική, με βίαια ως επί το πλείστον μέσα, επιδιωκόμενη εξόντωση ολόκληρης φυλής ή τμήματος αυτής σε ορισμένο τόπο.

